

Юношев С. Ю.

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

Застосування кластерного аналізу в аграрній сфері

В умовах сьогодення функціонування господарських систем вимагає від суб'єктів господарювання об'єднання своїх зусиль для досягнення конкурентних переваг у перспективі. Одним із шляхів стимулювання виробництва, відтворювального соціально-економічного розвитку, адаптації сільськогосподарських підприємств до умов глобалізації є концентрація виробництва, тобто зосередження засобів виробництва, землі та трудових ресурсів на одному й тому самому підприємстві, з метою збільшення обсягів виготовленої продукції. Концентрація в аграрному секторі може проводитись в середині підприємства накопиченням та централізацією виробництва, інтеграцією підприємств, тобто створення кластерних утворень в різноманітних галузях економіки.

До науковців, які займаються дослідженням застосування кластерного аналізу в економіці, зокрема, належать: М. Войнаренко [1], Г. В. Карпінська [2], О. С. Телетов [4] та ін.

Кластеризація є одним із способів формування нового типу розподілу підприємств, який дає змогу визначати рівень конкурентоспроможності аграрного сектору та аграрних підприємств зокрема. Створення кластерів дозволяє групувати підприємства у функціональні об'єднання на внутрішньому ринку в середині країни та дає змогу визначати рівень адаптації підприємств до умов зовнішньоекономічного середовища [1].

Показники, які є ключовими при групуванні кластерів та побудови самоорганізаційних карт Кохонена для суб'єктів підприємницької діяльності: структура посівних площ, внесення мінеральних добрив, застосування інноваційних технологій, внесення засобів захисту рослин.

Кластеризація вітчизняних підприємств зводиться до того, що підприємці самостійно проводять ланцюги «постачання-виробництво-збут», що дуже схожі на своєрідну павутину та отримали назву інтуїтивної неформальної кластеризації. Це може бути формування певних систем продуктових ланцюгів молоко та м'ясопереробних, сироварних заводів шляхом організації певної мережі заготівельних пунктів на селі та фірмових магазинів, реалізація продукції постійним оптовим покупцям для подальшого її проходження по мережі до торговельних точок, продаж продукції індивідуальним споживачам, надання виробникам сільськогосподарської сировини певних сфер виробництва через постачальників [2]. Тому, у цьому випадку підприємці не мають за мету впливати на формування сировинної бази, а лише використовують по-максимуму ті ресурси, що мають. Життєдіяльність таких кластерів в агропромисловому комплексі не є продуктивною, бо обумовлюється

відсутністю стратегії кластеризації в органах місцевого самоврядування, внаслідок чого неефективно використовується ресурсний потенціал, підвищується безробіття, зменшуються доходи та відрахування в місцевий бюджет. Функціонування кластера пов'язано з перевагами, що стосуються регіону або міста та суб'єктів, що входять до його складу. Підвищення інновацій, конкурентоспроможності, розвиток НТП, сфери бізнесу та послуг пов'язаних з цією сферою, створення нових підприємств та збільшення зайнятості населення, зростання інвестиційної привабливості, економічна активізація регіону – все це є перевагами для регіону чи міста. Для суб'єктів, що входять у склад кластера є наступні переваги: розширення виробничих потужностей, підвищення конкурентного становища в країні та за її межами, економічна стабілізація суб'єктів, ефективна система зовнішньої підтримки, використання сучасних технологій в системі «виробництво-переробка-складування-зберігання-реалізація», контроль якості продукції, оптимізація витрат здійснюваної діяльності, забезпечення обслуговуючої сфери бізнесу, координація дій, в тому числі і інвестиційних, використання взаємодоповнюючих ресурсів складських приміщень всіма суб'єктами кластера. А все разом це призводить до досягнення оптимальної концентрації виробництва, що дає свої переваги [4].

Отже, можна зробити висновок, що лише при вмілому об'єднанні в кластери можна досягти високого рівня концентрації та спеціалізації виробництва, що прискорить здійснення адаптації сільськогосподарських підприємств до умов глобалізації. Також цей спосіб розподілу підприємств на групи дозволяє підвищити рівень конкурентоспроможності, що робить цей спосіб універсальним і корисним на сьогоднішній день.

Список використаних джерел:

1. Войнаренко М. Кластери як полюси зростання конкурентоспроможності регіонів / М. Войнаренко // Економіст. – 2008.
2. Карпінська Г. В. Територіальні і методичні засади реструктуризації та кластеризації підприємств – 2011.
3. Сиренко Н.Н., Волкова И.Г. Научно-образовательный кластер как основа инновационной деятельности аграрного ВУЗа / Н. Н. Сиренко, И. Г. Волкова // Сборник научных трудов по материалам Международной научно-практической конференции, посвященной 20-летию Томского сельскохозяйственного института – филиала ФГБОУ ВПО «Новосибирский государственный аграрный университет», 29-30 октября, г. Томск, 2013.
4. Телетов О. С. Маркетингове забезпечення кластеризації економіки на регіональному рівні / О. С. Телетов // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011.

Науковий керівник: **Мікуляк К. А.**,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна